

FRA EN STATSLIG KUNSTFOND TIL SEKS REGIONALE

DANSK FOLKEPARTIS FORSLAG TIL
EN REFORM AF STATENS KUNSTFOND
2018

INDLEDNING

Siden 1964 har statens kunststøttesystem været heftigt debatteret og er gennem årene blevet beskyldt for ufolkelighed og indspisthed. Dansk Folkeparti mener derfor, at tiden er kommet til en grundlæggende ændring af vort kunststøttesystem. Vi foreslår en anden og mere nutidig indretning af den statslige kunststøtte. Vi vil nedlægge Statens Kunstfond og i stedet oprette seks regionale kunstfonde for at skabe mere mangfoldighed i kunststøttesystemet.

Hensigten for Dansk Folkeparti er at få mere dansk kunst og kultur for pengene. Ved at skabe et mangfoldigt kunststøttesystem forsøger vi at formindske indspistheden i branchen og gøre det sværere at opretholde et kunstideologisk tunnelsyn. I sidste ende er målet at styrke befolkningens opbakning til at støtte dansk kultur, som er så afgørende for landets sammenhængskraft.

Dansk Folkepartis forslag indeholder følgende:

- Omlægning af Statens Kunstfond til seks regionale kunstfonde
- Legater til enkeltpersoner ophører
- Lokale folkeafstemninger om kunst i det offentlige rum
- Støtte til udenlandske kunstaktiviteter ophører
- Hædersydelse erstattes af en særlig hæderspris
- Overgangsordning.

Kontakt: Kulturordfører Alex Ahrendtsen mobil 6162 5154 (bemærk nyt nummer) eller dfalah@ft.dk

OM STATENS KUNSTFOND

Statens Kunstfond bærer naturligvis præg af den gamle mæcentankegang, der går helt tilbage til antikken i det gamle Rom, hvor rigmanden Maecenas støttede forfattere og derved blev et forbillede for senere tiders fyrster og rigmænd. Staten har overtaget denne tankegang og overladt den til særligt udvalgte kunstnere, der på vegne af borgerne fordeler midlerne. Svaghe-derne ved systemet har siden 1964 været debatteret, og derfor er det på tide at gøre det mere mangfoldigt, så vi sikrer, at det i mindre grad er en bestemt smag, kunstideologisk retning eller en særlig gruppe af borgere, kunstnerne, der fordeler midlerne. Dansk Folkeparti vil ændre ordningen, så det bliver mere mangfoldigt, mindre indspist og mere geografisk afbalanceret.

Statens Kunstfond består af en lang række udvalg, der med en formand i spidsen tager stilling til indsendte ansøgninger om støtte. I 2016 blev der uddelt 540 mio. kr. fordelt inden for musik, litteratur, billedkunst, kunsthåndværk og design, film, scenekunst og arkitektur. Der findes 65 puljer og 12 udvalg. Sidstnævnte modtager hvert år mere end 12.000 ansøgninger, der udmøntes i 6.500 tilskud. 15 % af midlerne går til legater til kunstnere. 80 % til formidling, produktion og institutionsstøtte. De resterende midler kan udvalgene selv råde over.

KNAP 10 PCT. AF MIDLERNE GÅR TIL AKTIVITETER I UDLANDET

Herudover findes der også en huskunstnerordning, der giver børn og unge mulighed for at møde kunst. Sidst, men ikke mindst er der de såkaldte hædersydelser, der tidligere hed livsvarige ydelser.¹

Hovedparten af udvalgsmedlemmerne er udøvende inden for området selv. Fx sidder der arkitekter i legat- og projektstøtteudvalget for arkitektur.² Statens Kunstfond har til huse i hovedstaden på H.C. Andersens Boulevard 2 i København og koster årligt staten samlet 34,5 mio. kr. i ejendomsdrift, løn-, drifts- og honoraromkostninger mm.³ Ved omlægningen til de regionale kunstfonde vil lejemålet kunne opsiges og midlerne frigjort.

OMLÆGNING AF STATENS KUNSTFOND TIL SEKS REGIONALE FONDE

Dansk Folkeparti foreslår at nedlægge Statens Kunstfond. Vi vil i stedet oprette seks regionale kunstfonde, der baseret på befolkningstal får en procentdel af de nuværende midler tildelt. For nemheds skyld kan de seks kunstfonde dække de nuværende regioners områder. Det vil betyde, at der vil blive oprettet kunstfonde i Region Nordjylland, Midtjylland, Sønderjylland, Fyn, Sjæl-

1 https://issuu.com/kunststyrelsen/docs/om_statens_kunsthond?e=1320125/43558553

2 <http://www.kunst.dk/statens-kunsthond/om-statens-kunsthond/organisering/udvalgene/>

3 I svar til mig fra kulturministeriet 19.6.2017 og 29.6.2017

land m. Bornholm og Hovedstaden. De regionale kunstfondes opgaver bliver at fordele kunst- og kulturstøtte til kultur- og kunstinstitutioner i regionen, herunder også kulturvirksomheder.

Der nedsættes udvalg inden for musik, litteratur, billedkunst, kunsthåndværk og design samt scenekunst, sådan som vi kender det fra Statens Kunstfond. Udvalgene for arkitektur og film nedlægges derimod. Førstnævnte fordi arkitektur ikke er kunst, da arkitekter jo er bygmestre, sådan som navnet siger. Filmudvalget nedlægges, fordi der i forvejen er rige muligheder for at søge midler gennem Det Danske Filminstitut

Sammensætningen af fondene sker ud fra følgende principper: Kunstnere må ikke udgøre flertallet, formanden må ikke være kunstner selv, og der udvælges mindst et medlem med dokumenteret kendskab til kultur efter lodtrækning blandt interesserede borgere, der kan melde sig til det. Man kan højst sidde fire år i udvalgene. Man kan også overveje forskudt udskiftning for at sikre kontinuitet. Det bliver i sidste ende op til regionerne selv at vælge hvilken model.

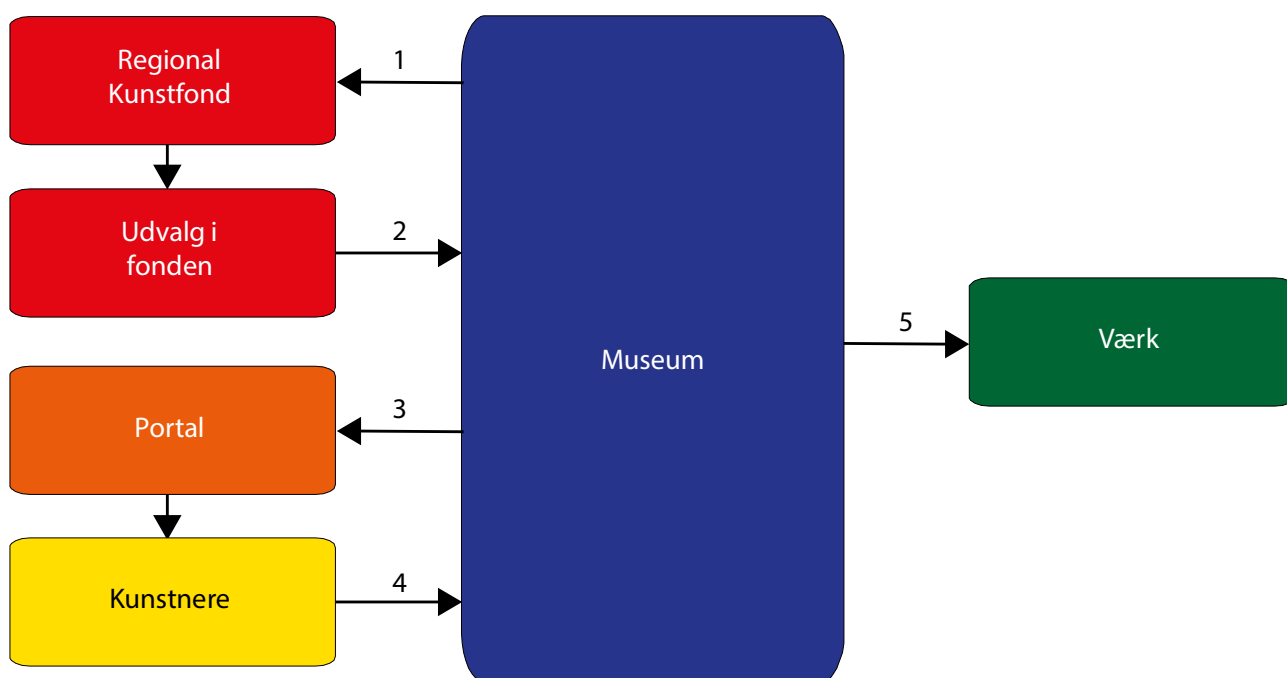
Det er tanken, at de regler, der gælder i dag for Statens Kunstfond vedrørende habilitet, udnævnelsestid og formandskab skal fortsætte, dog med den undtagelse, at det ikke længere skal være kulturministeren, der udnævner formændene. Hvem der så skal gøre det, er vi i Dansk Folkeparti åbne overfor. Man kunne overveje, at det skulle være enten regionen, kommunerne eller Kommunernes Kontaktråd (KKR).

LEGATUDDDELINGER TIL ENKELTPERSONER ÆNDRES

De seks regionale kunstfonde skal i modsætning til Statens Kunstfond ikke uddele legater til ansøgende kunstnere, men udelukkende til ansøgende kultur, musik- og kunstinstitutioner- og virksomheder m.fl., der så kan indbyde kunstnere til at skabe kunst eller efter ansøgning tildele kunstnere et legat. Hensigten er at øge mangfoldigheden. Institutionerne kan vælge at lave et tema, som kunstnere kan søge ind på. Kunstnergrupper skal også kunne søge de regionale kunstfonde om støtte. Det er kun kunst- og kulturinstitutioner og kulturvirksomheder samt kunstnergrupper m.fl. bosiddende i kunstfondens region, der kan søge, men kunstnere fra hele landet kan selvfølgelig søge de enkelte institutioner om legat og projektdeltagelse. For at sikre seriøsitet skal institutionen eller virksomheden garantere et tilsvarende beløb, som der tildeles fra kunstfonden. Alle midler, der bliver tildelt fra de regionale kunstfonde, skal lægges op på en portal, så kunstnere let og hurtigt kan finde projekter.

Lad os derfor se, hvordan det kunne se ud i praksis. Et kunstmuseum i Region Syddanmark søger den regionale kunstfond om midler til en ny skulptur og får tilsagn om det. Den regionale fond afgør selvfølgelig selv, hvor meget den vil bidrage med. Museet har garanteret at ville medfinansiere et beløb, som det evt. har fået tilsagn fra en privat fond om. Herefter kan skulptører fra hele landet sende forslag ind til museet, der så udvælger en kunstner til at lave skulpturen. Et andet eksempel: Et forlag søger den regionale kunstfond om midler til en digtsamling, hvorefter forlaget udvælger forfatteren efter ansøgning med værkseksempler fra de søgende digtere. Forlaget afsætter et tilsvarende beløb som garanti for seriøsiteten. Et tredje eksempel. Et symfoniorkester søger om penge til at hyre en komponist til at skrive en symfoni. Orkestret afsætter selv det samme beløb, som det søger fonden om. For alle tre eksempler gælder, at projekterne slås op på

Figur 1

en portal, som er åben for alle. Kunstnere – både selvlærte og uddannede – fra hele landet kan derefter sende forslag til institutionen. Se figur 1.

LOKALE FOLKEAFSTEMNINGER OM KUNST I DET OFFENTLIGE RUM

Hvis den regionale kunstfond udlodder midler til et værk, der vedrører kunst i det offentlige rum, er betingelsen for udmøntningen, at der afholdes en lokal folkeafstemning om værket. Hvis fx en boligforening vil opstille en skulptur og får midler fra kunstfonden til udførelsen, skal boligforeningen udskrive en lokal folkeafstemning blandt beboerne i boligforeningen. Hvis et flertal blandt beboerne stemmer ja, udbetales støtten til boligforeningen. Rent praktisk ville det selvfølgelig være klogest at afholde afstemningen, inden værket er udført, ved at offentliggøre tegninger og en lille model. Modtager forpligtes samtidig til at vedligeholde skulpturen.

STØTTE TIL UDENLANDSKE KUNSTAKTIVITETER OPHØRER

Statens Kunstfond uddeler 9,6 pct. af midlerne, dvs. ca. 52 mio. kr., til aktiviteter i udlandet. Alt i alt 1.330 aktiviteter fordelt på 87 lande.⁴ Dansk Folkeparti foreslår, at der efter omlægningen af Statens Kunstfond til regionale kunstfonde ikke længere kan gives støtte til aktiviteter i udlandet. Dette ville frigøre midler til kultur i Danmark til gavn for flere borgere og kunstnere.

HÆDERSYDELSER ERSTATTES AF HÆDERSPRIS

Det er måske meget kendetegnende for kulturlivet i Danmark, at den højeste hæder, man som kunstner kan få i Danmark, er en kontanthjælpslignende ydelse, for det er jo, hvad hædersydelserne i bund og grund er. Hædersydelserne hed tidligere livsvarige ydelser. De gives til kunstnere, der på grund af deres virke menes at have ydet en særlig kunstnerisk indsats. Ydelsen er stadig livsvarig, selvom den har ændret navn. Tildeling sker i dag, når en ydelse bliver ledig.

Dansk Folkeparti vil afskaffe ydelsen og erstatte den med en statslig eller kongelig hæderspris, der uddeles hvert tredje år til en kunstner som en særlig udmærkelse for en livslang indsats. Det er de regionale kunstfonde, der skal indstille en kunstner til en bedømmelseskomite under kulturministeriet eller kongehuset. Hædersprisen kan uddeles i samarbejde med kongehuset, hvis hoffet er interesseret dette. Der kan præges en særlig mønt eller lignende som tegn på hæderen. En pengegave følger med prisen. En sådan hædersbevisning ville være langt bedre og i langt højere grad skabe opmærksomhed.

HÆDERSYDELSEN UDGJORDE I 2016 SAMLET SET 30,6 MIO. KR.

⁴ https://issuu.com/kunststyrelsen/docs/om_statens_kunstfond?e=1320125/43558553

ØKONOMI

Omlægningen vil selvfølgelig føre til øgede vederlagsudgifter, fordi der skal aflønnes flere udvalgsmedlemmer. Til gengæld kan der spares mange penge på at opsige Statens Kunstfonds dyre lejemål på H.C. Andersens Boulevard i København og på at afskaffe hædersydelse og aktiviteter i udlandet. Alt i alt vil de frigjorte midler løbe op i omkring 100 mio. kr., som enten kan kanaliseres ud til de regionale kunstfonde eller bruges på andre kulturområder inden for ministeriets ressort. Da omlægningen samtidig forudsætter, at de søgende institutioner m.fl. selv spæder til, vil det samtidig skabe flere midler til ny kunst. Kunst- og kulturverdenen vil så at sige indgå i et privat-offentligt partnerskab med det private.

Besparelsespotentiale	Mio. kr.
Domicil H.C. Andersen Boulevard 2	34,5
Udenlandske aktiviteter	51,8
Hædersydelse	30,6
I alt	116,9

OVERGANGSORDNING

Dansk Folkeparti foreslår, at reglerne om de regionale kunstfonde først træder i kraft 1. januar 2021. Det vil give tid til analyse- og lovgivningsarbejdet, og regionerne, KKR eller kommunerne vil samtidig få tid til at forberede sig. Samtidig kan de udpegede medlemmer af Statens Kunstfond færdiggøre deres arbejde.

Christiansborg
1240 København K
Tlf. 33 37 51 99
df@ft.dk
www.df.dk